

หลักที่ 11 ศิลาริกวัดเขาบ เมืองปักน้ำโพ

ลักษณะศิลฯ เป็นหลักหินสูง 80 เซนติเมตร กว้าง 47 เซนติเมตร ด้านข้างกว้าง 6 เซนติเมตร แต่เดิมคงจะสูงกว่านี้ เพราะท่อนบนหักหายไป จาริกทั้ง 4 ด้าน แต่อ่านได้เพียง 2 ด้าน อีก 2 ด้านเลื่อนลงมากจนอ่านไม่ได้ เป็นจาริกหนังสือไทย สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ ทรงพบบนเขาบ เมืองปักน้ำโพ

ปีที่จาริก ศาสตราจารย์ยอร์ช เชเดส สันนิษฐานไว้ว่า คงจะจาริกหลังจาก พ.ศ. 1962 พระนามพระมหาราชธรรมราชา และพระรามผู้เป็นน้อง ที่กล่าวไว้ในจาริกด้านที่ 1 นั้น ก็หมายถึงพระยาบาลเมือง และพระยารามที่ออกถวายบังคมกษัตริย์อยุธยาใน พ.ศ. 1962

ดร.ประเสริฐ ณ นคร ได้เสนอข้อสันนิษฐานใหม่ไว้ว่า พระยาธรรมราชา ในจาริกด้านที่ 1 นั้น หมายถึงพระเจ้าลิไทย และด้านที่ 1 นี้คงจะจาริกก่อน พ.ศ. 1904 คือน่าจะเป็นขึ้นระหว่าง พ.ศ. 1900 ถึง พ.ศ. 1904 เพราะยังไม่ใช้ไม้หันอากาศ พระเจ้าลิไทยทรงเริ่มใช้ไม้หันอากาศใน พ.ศ. 1904 และพระมหาราชธรรมราชาองค์ต่อ ๆ มา ก็ได้ใช้ไม้หันอากาศในจาริก เช่นกัน ส่วนพระยาพระราม ก็คือ พระยาคำแหงพระรามผู้เป็นพระบิดาพระมหาเกรศรีศรัทธาฯ ในจาริกหลักที่ 2 สำหรับด้านที่ 2 มีการใช้ไม้หันอากาศและตัวสะกดสองตัวคละกัน จึงน่าจะจาริกหลังนั้นมาหลายปี¹

ขุดมุ่งหมาย ด้านที่ 1 จาริกขึ้นเพื่อประกาศเรื่องพระมหาราชธรรมราชาทรงสร้างเจดีย์พิหารบนยอดเขาสูมนภูภูหรือเขาบ

ด้านที่ 2 จาริกเพื่อบันทึกการเดินทางไปบำเพ็ญบุญกุศลตามเมืองต่าง ๆ ของพระมหาเกรศรีศรัทธาฯ

ผู้แต่ง ด้านที่ 1 ไม่ทราบแน่ชัดว่าเป็นผู้ใด ส่วนด้านที่ 2 เช้าใจว่าเป็นจาริกของพระมหาเกรศรีศรัทธาราชจุพามุนีฯ

¹ ประเสริฐ ณ นคร, เรื่องเดิม, หน้า 54.

ด้านที่ 1

เนื้อความ ก่อร่างถึง พระยามหาธรรมราชา มาถางไม่ได้ ก้อนหินก้อนผ้า สร้างถาวร
วัตถุไว้บนยอดเขาสูมนกูฎ เพื่อกลับปนาบุญไปฝ่ากพระยาพะระรามผู้เป็นน้อง และให้เป็นเยี่ยง
อย่างของลูกหลานสืบต่อไป คำอ่านในอารีกว่าไว้วังนี้

- (1) เส.....
- (2) พะระรามผู้เป็นน้องจุงให้.....
- (3) นหั้งหลายพระญาณมหาธรรม.....
- (4) มาถางไม่ได้ ก้อนหินก้อนผ้า มา.....
- (5) วัดเองด้วยมือท่าน แล้วจึงกระทำ.....
- (6) กากษณะนี้บ่อให้หม่นหมอง ก่อเจดีย์.....
- (7) ..มหาโพธิไว้เหนือยอดเขาสูมน.....
- (8) ..กลางเวียงไซรั ให้ก่อรามเจดีย์รามพิหาร
- (9) พุทธประภูมิ ถูงามหนักหนาในพิหาร.....
- (10) ...มหาโพธิอันເօຫນ່ວຍ ພຣະ.....
- (11) ประดิษฐานในรามอาวาสั้น ชຸດຕະພັງ...
- (12) ....ນັວຫລາຍພຣະແມີນບູນປາບໃຫ້ຂາດ....
- (13) ....ນີ້ສູງນັ້ນໃຫ້ກາມ ຈຶ່ງຈົດລອງສັດບໜຣມ.....
- (14) ....ນີ້ສູງນັ້ນ ກັບປານບູນປາບໄປຝາກພະຍາພະຮາມ ດ.....
- (15) ເທັດຄອກຍົກຍົກທັງຫລາຍອັນອັດຍົກຍົກທີ່ທີ.....
- (16) ....ລູກຫລານເຫລັນອັນເປັນພົງຄາ ໄດ້ເປັນກ້າວເປັນ
- (17) ພະຍາກາຍຄູນປູນຫລັງໃຫຍ້ ໃຫ້ຄູເຢືອງ ດັ່ງສອງ
- (18) ຄນີ້ນັ້ນອັນຮັກກັນນີ້ ຈຸ່ງເປັນບູນປາມຍົກປາກງາງ
- (19) ແກໂລກທັງຫລາຍ

ด้านที่ 2

เนื้อความ ก่อร่างถึงการเดินทางไปบำเพ็ญบุญกุศลด้วยการปลูกพระเครื่องมหาโพธิ
สร้างพระมหาธาตุตามเมืองต่าง ๆ จนถึงอินเดียและลังกา และกลับมาอยู่ไทยเครื่องเทพนคร
อารีกตอนดันชารุดໄປຫລາຍນຽກທັດ ຈຶ່ງໄມ່ทราบว่าກ່າວถິງຜູ້ໄດ ດຣ.ປະເສົາສູງ ໂນໂນ ໄດ້ແສດງ
ความເຫັນໄວ່ວ່າ ด้านที่ 2 ນີ້ເປັນເຮືອງຂອງพระมหาເກຣສີຄຣັກທະරາຊຈຸພາມນີ້ຄຣັກນັ້ນລົງກາທີປ
ຂ້ອຄວາມຕຽບກັບຈາກຮັກທີ 2 ວັດສີຮູ່ມຸນ ກາຽມຸດຖິ່ງລູກສາວສອງຄນົກົດ ແລະສັການທີ່ຕ່າງໆ ທີ່ເດີນ

ทางไปเรียงลำดับไว้ตรงกันจนน่าเชื่อว่าจะเป็นเรื่องของคน ๆ เดียวกัน แต่พระมหาเถรศรีสวัสดิ์
อาจจะกลับจากการจาริกบุญแล้ว จึงมาบันทึกไว้ ณ ที่อันสร้างเพื่อเป็นอนุสาวรีย์ของบิดาของ
ท่านมากกว่า¹

คุณค่า จารีกหลักที่ 11 นี้ แสดงถึงประเพณีการสร้างศาสนสถาน โดยมีการอุทิศ
ส่วนกุศลให้กับผู้ที่ล่วงลับไปแล้ว และแสดงให้เห็นถึงความเชื่อในเรื่องพระพุทธศาสนา ไม่ตรี

---

¹ ประเสริฐ นคร, เรื่องเดิม, หน้า 54.